

РЕШЕНИЕ

№ 7429

гр. София, 23.02.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 57 състав, в
публично заседание на 20.01.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Людмила Коева

при участието на секретаря Елена Георгиева, като разгледа дело номер **10337** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и следващи от Административно-процесуалния кодекс (АПК).

Делото е изпратено по подсъдност от Административен съд - Плевен. Образувано е по жалба на А. Д. Т., [ЕГН], от [населено място], [улица], ет.3, ап.3, чрез адв.А. Т., срещу мълчалив отказ на началника на Висше военновъздушно училище(ВВВУ) „Г. Б.“ –гр.Долна Митрополия да издаде удостоверение за трудов стаж (УП-3), което да удостовери, че времето на обучението му във ВВВУ от 19.08.1997 г. до 21.08.2002 г. се зачита за трудов стаж.

В жалбата са развити доводи за незаконосъобразност на мълчаливия отказ и като такъв моли съдът да го отмени и да върне преписката на административния орган за произнасяне по направеното искане. Претендира сторените по делото разноски.

В съдебно заседание жалбоподателят се явява лично и се представлява от адв.Т., който поддържа жалбата. Моли за присъждане на сторените по делото разноски по представен списък.

Ответникът - Началника на Висше военновъздушно училище „Г. Б.“ –гр.Долна Митрополия, редовно призован, не се представлява. По делото са постъпили писмени бележки, в които изразява становище по основателността на жалбата и моли съда да я отхвърли като неоснователна.

Съдът, след като се запозна с жалбата и с приетите по делото писмени доказателства, прие за установено следното от фактическа страна:

В периода от 19.08.1997 г. до 21.08.2002 г. А. Д. Т. е завършил пълен редовен курс на обучение във Висше военновъздушно училище „Г. Б." - Долна Митрополия, по специалността „Въоръжение по летателни апарати".

На 07.05.2025 г. Т. е подал заявление до началника на ВВВУ за издаване на удостоверение, че се е обучавал във висшето училище от 29.08.1997 г. до 23.08.2002 г.

В отговор на заявлението, на 28.05.2025 г. е издадено Удостоверение рег.№ЗН-2103/28.05.2025 г., според което А. Д. Т. е завършил пълен курс на обучение във Висше военновъздушно училище „Г. Б.“- Долна Митрополия, по специалността „Въоръжение по летателни апарати“, за периода 29.08.1997 г.(зачислен със заповед №0739/29.08.1997 г. на началника на ВВВУ) до 21.08.2002 г. (произведен в първо офицерско звание със заповед №КВ-1727/21.08.2002 г. на министъра на отбраната). Посочено е, че удостоверението следва да послужи пред Национален осигурителен институт.

На 11.07.2025 г. Т. е подал молба във ВВВУ за издаване на удостоверение за осигурителен стаж /УП-3/, което да удостовери, че времето на обучението във ВВВУ от 19.08.1997 г. до 21.08.2002 г. се зачита за трудов стаж от първа категория.

По така подадената молба началникът на ВВВУ не се произнесъл.

Жалбоподателят е счел непроизнасянето по молбата за мълчалив отказ и именно мълчаливия отказ е предмет на настоящото съдебно производство.

При така приетата фактическа обстановка, съдът прави своите правни изводи :

Жалбата е процесуално допустима – подадена е от надлежна страна в срока по чл. 149, ал. 2 от АПК.

Разгледана по същество е основателна по следните съображения:

Правната фигура на мълчаливия отказ, въведена с чл. 58, ал.1 АПК има за цел решаването в предвидения от закона срок на въпроса, с който е сезиран административният орган и при неговото бездействие. Мълчалив отказ може да има само при реализация на т. нар. оправомощаващи административноправни норми - когато административният акт се издава по молба на граждани или на организации на граждани и се отнася до непроизнасяне в срок на административния орган, компетентен да издаде акта. Мълчалив отказ е относим и приложим при непроизнасянето в срок на компетентния административен орган, комуто е предоставено правомощие да издава първичен административен акт.

Предмет на съдебен контрол в настоящото производство е мълчалив отказ на началника на Висше военновъздушно училище „Г. Б.“ да му издаде удостоверение за трудов стаж – УП-3, което да удостовери, че времето на обучението му във ВВВУ се зачита за трудов стаж от първа категория.

Между страните не се спори, че жалбоподателят е преминал курс на обучение и е придобил специалността „Въоръжение по летателни апарати“ във Висше военновъздушно училище „Г. Б.“- Долна Митрополия, със срок на обучение от 29.08.1997 г. до 23.08.2002 г.

Спорът в настоящото производство е следвало ли началника на ВВВУ да издаде удостоверение за трудов стаж -УП-3, в което да удостовери, че времето на обучение на А. Т. във ВВВУ от 29.08.1997 г. до 21.08.2002 г. се зачита за трудов стаж от съответната категория.

Според чл.4, ал.1, т. 4 от Кодекса за социално осигуряване (КСО) Задължително осигурени за общо заболяване и майчинство, инвалидност поради общо заболяване, старост и смърт, трудова злополука и професионална болест и безработица по този кодекс военнослужещите по Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, резервистите на активна служба и резервистите на срочна служба в доброволния резерв по Закона за резерва на въоръжените сили на Република България, държавните служители по Закона за Министерството на вътрешните работи и Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража, държавните служители по Закона за Държавна агенция „Национална сигурност“, по Закона за Държавна агенция „Разузнаване“ и по Закона за специалните разузнавателни средства, офицерите и сержантите по Закона за Националната служба за охрана, както и лицата по чл. 69, ал. 6. Разпоредбата на чл.69

гласи, че военнослужещите придобиват право на пенсия при навършване на възраст 52 години и 10 месеца и при 27 години общ осигурителен стаж, от които две трети действително изслужени като военнослужещи по Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, като резервисти на активна служба и/или като резервисти на срочна служба в доброволния резерв по Закона за резерва на въоръжените сили на Република България. Ал.4 на същата разпоредба сочи, че лицата по ал. 1, 2 и 3, прослужили 15 години на длъжности от летателния състав, парашутистите, екипажите на подводните съдове и водолазния състав, придобиват право на пенсия при навършване на възраст 42 години и 10 месеца.

Съгласно чл.40, ал.1 от КСО, осигурителния стаж се установява с данни по чл.5, ал.4, т.1 от КСО, с трудови, служебни, осигурителни книжки и с документ по утвърден образец.

Видно от разпоредбата на чл.5, ал.7 КСО, осигурителят е длъжен по искане на осигуреното лице да издава безплатно документи за осигурителен стаж и осигурителен доход, както и да удостоверява факти и обстоятелства, свързани с тях, в 14-дневен срок от искането.

Удостоверението за осигурителен стаж (УП-3) представлява официален документ, издаван от работодателя, който служи за доказване на осигурителен стаж и категория труд пред НОИ, особено при пенсиониране, ако стажът не съвпада с трудовия или има извънреден труд.

Видно от предвиденото в чл. 120 от ЗОВСРБ/ДВ, бр. 112/27.12.1995 г. и чл. 41 от ПКВС/ДВ, бр. 54/25.06.1996 г., приетите във висшите и средни военни училища, навършили пълнолетие, сключват договор за кадрова военна служба, в чийто срок се включва и времето на обучение, като съгласно ал. 3 на тази разпоредба в редакция към датата на приемане на лицето като курсант (редакция на чл. 120, ал. 3 от ЗОВС към 1995 г., тъй като изменението от 1997 г. е с ДВ бр. 122 от декември 1997 г., след датата на започване на обучението) на обучаващите се, които не са служили наборна военна служба, първите 18 месеца на обучението след навършване на пълнолетие се зачитат за такава служба. Съгласно разпоредбата на чл. 81 от ППЗП (отм.), в редакция към приемане на лицето за курсант – 29.08.1997 г., изслужената наборна военна служба или приравнена към нея на курсанти и школьники след навършване на пълнолетие, се зачита за трудов стаж от трета категория труд до размера на наборната военна служба за съответния род войски съгласно действащото законодателство. Новелата на чл. 37. ал. 1. т. 1 от ППЗП (отм.) е предвиждала, че за трудов стаж при пенсиониране по чл. 6 и чл. 7. ал. 1 от ЗП (сега отм.) се зачита изслуженото време на кадрова военна служба, като според ал. 2 този стаж се зачита от първа категория труд.

От приложеното от страна на ответника по делото Указание на НОИ с изх.№91-01-110/26.04.2012 г. относно зачитането за осигурителен стаж на времето за обучение във висши и средни училища на курсанти и школьники, сключили договор за кадрова военна служба през периода 28.02.1996 г. – 23.04.1999 г., за зачитане на този осигурителен стаж лицата следва единствено да представят следните документи:

- удостоверение от висшето и средното училище, в което е отразено обучението на курсант или школьник;
- удостоверение за служебен (трудов) стаж на кадровия военнослужещ, в което е отразен осигурителния стаж на курсант или школьник на кадрова военна служба в периода 28.02.1996 г. – 23.04.1999 г.

По подаденото заявление на жалбоподателя от 07.05.2025 г., от страна на ответника е издадено Удостоверение рег.№ЗН-2103/28.05.2025 г. за завършен от същия пълен курс на обучение във ВВВУ, за периода 29.08.1997 г. до 21.08.2002 г.

Липсва обаче произнасяне по подадената от Т. молба от 11.07.2025 г., за издаване на удостоверение, в което да е отразен осигурителния стаж на курсанта, така, както изисква

цитираното Указание на НОИ с изх.№91-01-110/26.04.2012 г. Обстоятелството, че ответникът е издал удостоверение за срокът на обучение на жалбоподателя във ВВВУ, не го освобождава от задължението регламентирано в чл.5, ал.7 КСО при поискване от осигуреното лице да издава в 14-дневен срок от искането безплатни документи за осигурителен стаж и осигурителен доход, както и да удостоверява факти и обстоятелства, свързани с тях.

Предвид гореизложеното и с оглед обстоятелството, че приетите във висшите и средни военни училища, навършили пълнолетие, сключват договор за кадрова военна служба, в чийто срок се включва и времето на обучение за периода на обучение във ВВВУ, съдът счита, че за срока на обучението им органът, компетентен да издаде удостоверение за наличието и вида на осигурителния стаж е именно ръководителят на висшето училище, в случая началника на ВВВУ.

Ето защо мълчаливия отказ на началника на Висше военновъздушно училище „Г. Б.“ да издаде удостоверение за трудов стаж, в което да удостовери, че времето на обучение на А. Т. във ВВВУ от 29.08.1997 г. до 21.08.2002 г. се зачита за трудов стаж от съответната категория, следва да се отмени и преписката да се върне на органа за ново произнасяне, при спазване на указанията при тълкуване на закона, дадени от съда.

С оглед изхода от спора и своевременно направеното искане за присъждане на сторените по делото разноски от страна на жалбоподателя, на същия се дължи сумата от 1310 лв., от които 1300 лв. адвокатско възнаграждение и 10 лв. държавна такса. Предвид влизането на Република България в еврозоната от 01.01.2026 г. тази сума следва да бъде изчислена по курса на БНБ за едно евро - 1.95583 лева, или сумата, която следва да се присъди в полза на жалбоподателя е в размер на 669,79 евро.

По изложените съображения, съдът

РЕШИ:

ОТМЕНЯ по жалба на А. Д. Т., [ЕГН], чрез адв.А. Т., мълчалив отказ на началника на Висше военновъздушно училище „Г. Б.“ - [населено място] да издаде удостоверение за трудов стаж (УП-3), в което да е отразен трудовия стаж от съответната категория за времето на обучение на А. Т. във ВВВУ и връща административната преписка за ново произнасяне, съобразно дадените от съда указания.

ОСЪЖДА Висше военновъздушно училище „Г. Б.“ - [населено място] да заплати на жалбоподателя сторените по делото разноски в размер на 669,79 (шестотин шестдесет и девет евро и 0,79 цента) евро.

Решението подлежи на касационно обжалване пред ВАС в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.